

A løgtingi 1933.

Uppskot til lóg um fremjan av uppdyrkingini í Føroyum.

M. Samuelsen greiddi frá hevdarálitinum. Hann helt, at honum ikki tórvæði at ganga inn uppá einkultúrteittirnar av tí at lógtingsmenninir høvdu haft høvi til at lesa berættingin og uppskotið frá nevndini. Sjálvur hevði hann tikið forbehold viðvíkjandi ymsum í uppskotinum. Hansara partamenn stóðu fullt út fríir viðvíkjandi, hvussu teir komu at stilla seg til uppskotið.

Jóanes Patursson minti á, at tað var hann, sum hevði reist málið um stundning til uppdyrkan av jorð. Síðani kom hann í langari talu inn uppá, hvussu Føroyingar høvdu verið tiggjaðir í forðum av Donum, hvussu stríðlið tað hevði gingið í teirri seinastu tíðini. Tingið hevði viljað haft 30.000 kr. árliga frá statinum til jarðbrúksstyrk. Kundu tó bert fáa 500, hvarav tað mesta fór til administratión. Seinni hevur staturin jattað 30.000 kr. í trý ár. Løgtingið víðtók 3 lógir, hagalóg, garðalóg og grannastevnulegðin. Men ministerið segði nei. Ístaðinfyri setti tað uppskot um at niðursæla eina nevnd til at kanna jarðbrúksviðurskiðini. Henda nevndin hevur nú borið eitt uppskot á ting. Hetta var eitt undarligt produkt. Munur var á hesum uppskoti frá núsitandi danska amtmanni, ið sjálvandi ikki hevur skil á føroyskum jarðbrúki — og á uppskotinum, ið nevndin, landbokkommissionen, við tí føroyska amtmanninum Barentsen sum formanni avrikaði í árunum 1908—11. Hesin danski embættismaðurin bindur okkum og tekur grundarlagi undan fótinum. Hetta arbeiði var betur ógjort og okkum longest moguligt burturi. Her er ein dansk innblanding, okkum til skaða. Hin danski landbrúksministerin er settur til hægsta mann: landbrúksráðið og landbrúksnevndin arbeiða ikki skipanin eru undir honum. Her er tað sum danskarin Hansen segði: «alt vedrorende Landbruget skal gaa gennem os eller forsumpe.» Talarin helt onga grund hava verið til at sett hesa nevnd. Vit kunnu biða, til vit kunnu sjálvir gera eina lóg.

Kongsgódsið skuldi undir danskt stýri, tað var lyndið í uppskotinum. Menn høvdu altíð hildið, at tað galt um at sita so tryggur sum gjorligt. Men hetta uppskotið forði okkum aftur í Gábals tíð, eina trælatið við straff oman á, straff, plikt oman á plikt. Bóndi skuldi ikki festa fyri lívsið. Tað vildi koma at ljóða: vilt tú geva meir, fært tú festið. Um so bóndin hevur bót aldri so nógv um festið, kann hann vera frakýrður — og slektin missur garðin. Talan var ein jarðgrunn. At alt so leiðis skuldi fara í statskassan var ein blóðugur órættur. 10—20 milljónir hevði jorðin latið í statskassan gjognum tíðirnar. Eftir uppskotinum kundi jorðin takast frá óðalsmonnum. Talarin helt, at hesir so væl sum bóndur og óðalsmenn komu at sita ótryggir.

P. M. Dam: Tá ið eg les hetta uppskotið, ið nevndin hevur lagt fram, varð eg fegin. Eg helt við meg sjálv, at her var ein glotti fyri tey trøngu kor, okkara jarðbrúk hevur. Eg dugi ikki at fata, at J. Patursson skal merkja hetta uppskotið sum forandi okkum aftur í Gábals tíð. Tað kann væli ikki

vera at fara okkum í Gábals tíð at veita jarðbrúkinum 150.000 kr. árliga til stundning og lán, 60—70.000 kr. í beinleiðis stundningi til okkara træðarmenn og jarðbrúkarar og 70—80.000 kr. í lán, so lagalig og rentulá, sum vit einki kenna til her. Hetta mátti verio eitt óført framstí! Tað kann ikki vera at fara okkum aftur í Gábals tíð, at vit veruliga fáa ræði yvir og innlokurnar av kongs- og prestajorðini. Vit javnaðarmenn hava ynskt, at tingið skal eiga kongsgódsið og høvdu kanska dámt tað betur. Men á tí, ið her er uppskot um og á okkara kravi, er praktisk lítil og eingin munur. Tað er ikki talan um at ministerin hevur alt at siga. Landbrúksráðið, ið verður valt av tinginum, búnaðarfelaginum og ministerinum, og landbrúksnevndirnar hava avgerðarrættin. Trætumál kunnu appellast til ministerin. Ræði og stýri av jorðini er lagt heim til okkara sjálvs.

I uppskotinum er alls ikki talan um at gera tað ótrygt fyri nakran. Festiviðurskiðini eru í príncippinum tey somu sum higartil: arvafesti. Sjálvandi skal einans hann, ið er røktur og dugandi maður, fáa loyvi at sita við jorð hjá tí almenna. Hetta má vera rætt. Samfelagið kann ikki forsvara annað. Sum dómi um, at hugsað er um ættina, kann nevast, at ein bóndi fær ikki loyvi at selja torv og annað burtur í tilikari nøgd, at tað nerver eftirkomararnar.

Tær 3 lógirnar, J. P. Talaiði um at ministerið ikki vildi fremja, vóru so vorðnar, at tær vóru betri óframdar.

Hava viðurskiðini verið ring, er tað skylda okkara skjótast moguligt at bota um gamlar syndir, tí eigir eisini Jóanes bóndi Patursson at vera við her. Meðan ein hópur av okkara fólki er jarðaleyst, hóast tað fegin vildi tingið jorð til uppdyrkingar, liggja bara framvið teim projekterað og í gerð standandi vegum yvir 9000 kúfóður í haga. Tað er ein høvudsuppáva fyri samfelag okkara at hjálpa monnum til hesa og aðra jorð. Hava vit tingið ræði yvir kongs- og allari benificeraði jorð, er tað eyðsæð, at atgongdin til træðir verður nógv lettari enn nú. Og kunnu vit styðja jarðbrúkið við 150.000 kr. um árið, verður tað órvis lettari, enn tað hevur verið higartil at fáa skjótul settan á og gjort nakað munagott fyri jarðuppdyrkingina.

Tað er at hugaligt at hoyra Patursson minna á, at tað var hann, ið setti uppskotið fram um at veita træðarmonnum styrk. Patursson veit, at tað er so, at hann tók uppskotið aftur, meðan eg gjordi tað til mítt og bjargaði ti og stundningin til træðarmannin.

Patursson fannst at amtmanninum fyri hansara arbeiði í hesum máli. Antmaðurin hevur ikki verið einsamallur um arbeiðið. Sjálfstýrismaður og sambandamaður hava eisini verið við. Væl hava teir tikið viss forbehold. Men tað er ikki rætt at geva amtmanninum allan heiðurin ella alla skommina. Høvir amtmannin andsvarið fyri hesum uppskoti, skylda vit

honum tók. Sjálvandi kann okkurt vera at finnast at. Eg havi kortini ikki funnið nakað til at mótmæla nakað særligt. Munurin á hesum uppskoti og uppskotinum frá teirri stóru kommissionini er, at her tykist nakað at koma burtur úr, meðan hitt arbeiði var rúgvismikið uttan nakað úrslit. Tað var at vóna, at tað fór at eydnast tinginum at fremja hetta lógaruppskot.

A. Samuelsen helt, at tað var nógv gott í uppskotinum, um ikki alt var so vorðið, at tað kundi fremjast. Hann helt við J. Patursson, at tað var tann »forskelure« millum uppskotið, ið lá nú til »behandling« og tað, sum hin stóra »landbokkommissionin« hevði avrikað, at nú var man av nógv socialdemokratiskur, meðan landbokkommissionin var av »konservativ«. Hann kundi einans geva J. Patursson viðhald í summum, t. s. at tann peningur, ið kom við stóru burtur av garði, skuldi nýtast til at umvøla garðin.

J. Patursson helt, at Dam vildi eta alt í senn, so einki var eftiri til eftirmenninar. Teir gomlu hildu, at gott var til at taka. Hvat vildi abbasonur Dams siga, tá ið einki var til hann. Dam talaiði so nógv um jarðgrunnin. Jú, tað var gaman í nú at koma við einum úrsliti, tí nú hava teir pengar.

P. M. Dam: Tað er júst munurin, at nú er talan um munagóðan stuðul og peningahjálptil hin fáateka træðarmannin, meðan »landbokkommissionin« var sum A. Samuelsen av konservativ. Her er ikki talan um at eta gras og grót, men um at dyrka og harvið okja virðið av jorðini. Abbasonur min verður sjálvandi túsundfalt fegnari við at taka eina uppdyrkaða trøð til brúks enn at taka jorð sum er goymd honum í haga, ódyrkað!

Revolver, der gærer under Nazi-Riget.

De illegale „Fünfergruppen“ og deres for Nazi farlige Virksomhed.

I »Demokraten« staar nedenstaaende Artikel, der helyser, at under Hitler-Regimentet gærrer en Vulkan, der for eller senere vil udslette Hitler og hans sindssyge Voldtegt af Arbejderklassens Livsinteresser:

Der findes ingenting i Tyskland uden Hitler! Dette er sandt, men det er blot den halve Sandhed, skriver en Forfatter i det engelske Tidsskrift »New Statesman and Nation«. Den anden Halvdel af Sandheden er Tilværelsen af et nyt »underjordsk«, revolutionært Tyskland.

Der findes maaske ikke i Historien, skriver Forfatteren, noget andet Eksempel paa en saadan hemmelig Revolutionsbevægelse med en fuldt udrustet Organisation og en effektiv Indflydelse, spredt over hele Landet og evnet paa saa kort Tid at udvikle sig. Praktisk talt hver større Fabrik indeholder en hemmelig revolutionær Gruppe.

I næsten alle større Bydistrikter er ulovlige Foreninger og Trykmaskiner i Virksomhed. Næsten hver Dag optræder i Berlin, Hamborg, Essen, Leipzig og andre Industrier anti-fascistiske Flyveblade, Brochurer og Plakater, Strejker af lokalt Omfang udbryder paa alle Hold, og de hemmelige Organisationer strækker deres Føle ind blandt Stormtroppernes Kohorter.

Denne Opposition, der ikke bestaar af utopiske Drømmere og ikke blot sløtter sig paa de tretten Millioner, som forud udgjorde den socialistiske Vælgemasse i Tyskland, vil inden kort Tid vise sig farligere for Hitler end alle de gamle parlamentariske Partier, som han med saa stor Lethed gjorde sig kvit af.

„Fünfergruppen“.

Denne Bevægelses Kerne ligger i de saakaldte »Femmandsgrupper«, (Fünfergruppen), en ny Form for antifascistisk Organisation, som under kommunistisk Ledelse er traadt i Stedet for tidligere Partidannelser. De findes i praktisk talt alle Fabrikker og de fleste større Kontorer og forener i Huset til Hitlerregimentet, skont de tidligere hørte til vidt skille Lejre — Socialdemokrater, Reichsbanner, de kristelige Fagforeninger, Kommuniste. Hver Gruppe bestaar af omtrent fem Mand. Den er paa denne Maade saa godt som umærkelig udefra. Men der findes mange Grupper, som ikke har nogen paaviselig Kontakt med hverandre, men dirigeres fra oven af en Centralledelse for hvert Distrikt: en »Underdistriktskomité«, bestaaende af et Faatal erfarne Revolutionære. Kontakten mellem Fabrikkerne og denne lokale Komité opretholdes gennem en »Fabriksinspektør«, som i sin Haand holder Traadene til alle Femmandsgrupper indenfor Fabrikken. Hitlers hemmelige Polit indretter sig nidskært paa at opspore denne Organisation, men det lykkes kun i faa Tilfælde.

Revolutionens Soldater.

Hele dette hemmelige Maskineri, som virker saa forunderligt for udenlandske Lagtagere, er faktisk nu den eneste Mulighed for disse Millioner Menne-sker, som af Hitler er bragt til Tavshed, at gøre deres Vilje og Tanke gældende. Nazi, som op-løste Fagforeningerne, søger gennem Tyvng og Propaganda at samle Arbejderne i den nazistiske Arbejderorganisation (N. S. B. O.), og det er denne Stræben, som Femmandsgrupperne saboterer. Deres Virksomhed er til og med blevet paatalt i de nazistiske Aviser, og drakoniske Foranstaltninger kræves. Gennem Flyveblade, Indskrifter, som maales paa Væggene i Arbejderkvarterernes Huse, og ved Agitation indenfor selve den nazistiske Arbejderorganisation virker disse Femmandsgrupper. De ægger N. S. B. O. til at for-lange højere Løn, thi Hitler har for Revolutionen lovet højere Lønninger. De kræver gennem Nazisternes egen Mund kortere Arbejdstid, bedre Arbejdsforhold, Afskedigelse af upopulære

Arbejdsledere. Trods Strejkeforbud er der flere Steder ubrudt Strejker, og paa mange Hold er man blevet tvunget til at ud-skyde planlagte Lønedsættelser. Hitler er paa denne Maade kommet i Konflikt med sin egen Arbejdsorganisation og har maattet opføre flere af de lokale Organisationer under Paaskud af, at de er smittede af Marxisme.

Femmandsgrupperne desorganiserer paa denne Maade det nazistiske Økonomi- og Parti-apparat og spredte dermed de Illusioner, som de demagogiske Naziføle har født hos de store Masser.

Revolutionens Stab.

Det er fra denne Kilde en fremtidig Revolution mod Hitlerdiktaturet maa komme. Men den politiske Oppositionspropaganda har dog ogsaa andre Veje. Der findes for nærværende en vidt udbredt revolutionær Presse og en omfattende revolutionær Agitation i Tyskland, som samvirker med Femmandsgrupperne. Hvis disse repræsenterer den revolutionære Bevægelses Soldater, saa finder vi et Trin højere oppe Omstyrtingens Stab. Det er en meget mere eksklusiv og specialiseret Organisation, identisk med den gamle tyske Kommunistes indre Girkler, som har overlevet Hagekorsrevolutionen. Men den tyske revolutionære Presse er allerede vokset ud over Partirammerne. Hver Dag distribueres Hundre-tusinder Aviser og Skrifter, og i denne Udbredelse deltager Socialister, Reichsbannermænd, Jøder og selv Liberale og Kato-likere — alle, som endnu er Antinazister og hader Hitler og hans Terrorstat.

Den tyske Revolutionære er en teknisk Kunstner, et Geni, naar det gælder at konspirere. Hans Avisredaktion er et lille Rum, og hans Trykmaskine er oftest en Skrivemaskine, en Duplikeringsmaskine eller en endnu mere primitiv Stempel-presse, som dog i Løbet af en Nat kan frembringe adskillige Hundreder smaa Propaganda-blade.

I Begyndelsen af Juli opda-gede Hitlers Polit i Nærheden af Neumünster en revolutionær Presse i en 2½ m dyb Jord-hule. Den kommunistiske Rote Fahne udkommer i et hemmeligt Ugeoplag paa 300.000 Eks-emplarer. Dette trykte Op-lag reproduceres af lokale Komitéer paa fem til tredivende Mand ved Hjælp af Duplikeringsmaskiner, Skrivemaskiner etc. Dette minder om den hemmelige Revolu-tionspresse i Tyskland 1848. Men nu er det ikke længere nogle idealistiske Floskler. Sproget er kort, skarpt og praktisk. Hvem er Forfatterne? Kommu-nistrevolutionærernes forbudte Avis »Freiheit« besvarer dette Spørgsmaal med Ordene: »Ud-giver — Karl Marx.«

Distributionen er ingen let Sag

i de tyske Byer, som myldrer af Stormtropper. Men den finder Sted. Paa Gader, i Under-grundsbanerne, paa Restauran-ter, i Parkerne, paa Arbejdsan-visningskontorerne findes der fuldt op af saadan Litteratur. Den stikkes i Hænderne paa de Passerende, den finder Vejen ind i Privathusene. Selv dette Distriaitionsapparat er organi-seret efter samme Princip som Femmandsgrupperne. Den enkelte Gruppe kender ikke den anden, de forenes blot gennem Traade opad. Om Politiet afslø-rer en Flyvebladsudleder, kan denne næsten intet røbe. Børn